

- | | | |
|---|----------------------------|---|
| <p>Ruit Chuno dux Francorum
Et pars magna seniorum,
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>4. Imperatoris gloria
Sit nobis in memoria,
Et recenti mentione,
Vivat vir indolis bonæ.
Fiat dominator probus,
Frequenti carmine novus,
Præclara fama post mortem,
Vitæ præstet hunc consortem
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>5. Regum sanguine genitus
Omnes præcellit penitus
Gloriosus in persona,
Pulcher sub sua [al., fuit sub] corona,
Sceptum, regnum, imperium
Nulli erat plus congruum
Rempubicam honestavit,
Hujus causa laboravit,
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>6. Postquam replevit Franciam,
Per pacis abundantiam
Mitigavit Alemannos
Et omnes regni tyrannos,
Saxonibus et Noricis
Imposuit frena legis,
Vidit sua magnalia
Probabilis Italia,</p> | <p>A</p> <p>B</p> <p>C</p> | <p>Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>7. Roma subiecit se primum
A summo usque ad imum
Experti sunt Ravennates
In bello suo primates,
Sentiebant Veronenses,
Invicti Caesaris enses,
Hesperia se prostravit,
Imperanti supplicavit.
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>8. Reversus Alemanniam
Invenerat calumniam,
Quam hic disparuit Cæsar
Ut ventus pulveris instar.
Omnes simul perierunt.
Qui prædetores fuerunt
Et cives præstantissimi
Idcirco facti exulari [al., sunt exulati].
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> <p>9. Nil moratus imperator
Pacis ubicumque dator.
Bellum intulit paganis,
Ne noceret Christianis,
Non defendit eos palus,
Nulla fuit aquis salus,
Bene coercebat Sclavos,
Barbaros, et omnes pravos.
Rex Deus, vivos tuere,
Defunctis miserere.</p> |
|---|----------------------------|---|

PANEGRICUS WIPPONIS

CARMINE SCRIPTUS

AD HEINRICUM III IMPERATOREM, CONRADI IMPERATORIS FILIUM.

Primum ex codice ms. Augustano editus ab Henrico Canisio

(Lectiones antiquæ tom. III, pag. 162.)

JACOBI BASNAGII DE WIPPONE OBSERVATIO.

Hæc de Wippone habebat Canisius in præfatione tomæ secundi *Antiquarum lectionum*: 'Wipponis nomen ne fando quidem antehac exaudiveram, de quo hoc tantum ex Urstatio scio fuisse Henrici III. sacellanum et de Vita Conradi II, Henrici filii, scripsisse Historiam, quæ adhuc in abdito alicujus bibliothecæ latet. »

I. Paulo notior ab eo tempore factus est Wippo. Primo enim Vitam Conradi Salici ab eo scriptam in lucem emisit Pistorius (*Hist. germ.* l. 1, p. 21,) ita ut in bibliothecarum angulis non amplius lateat. Filio patris gesta representabat; deinde vero quæ filius Henricus III. præclare gesserat patris Historiæ inseruit.

II. Ex epistola hujus Historiæ dedicataria discimus Wipponem non modo Henrici III. fuisse sacellanum, sed et ipsius parentis Conradi: « Quoniam tam plurimum tempus infirmavi, non potui in capella senioris mei Conradi frequenter adesse. » Fuit igitur Conrado a sacris et ea ratione gestorum testis oculatus, dum infirmitatibus non detineretur. Ante ipsum scripserant Historiam Conradi plurimi, sed a difficultate non fuit deterritus; cum viderit, inquit, « verba Christi in Evangelio non per unum solum, sed per quatuor idoneos testes dilatari, » quæ, ut fallor, audacius quam decet effutivit.

III. Suspicionem ingessit ille versus :

Irradias patriam, si tu modo viseris, illam.

Wipponem fuisse e Burgundionum gente, agit enim ille de Burgundia, quæ præsentiam imperatoris postulabat. Nisi forsitan dicas Burgundiam Henrico fuisse patriam, eo quod Rodulphi Burgundionum regis fuerit nepos ; ; Giselidam enim habuit matrem, quæ Rodulphi fuit neptis, ideo autem de Burgundia sollicitus et anxius videtur. Wippo quod inde ortum duxerit. Infirmam utebatur valetudine, ut ipse testatur.

IV. Scripsit Wippo illa carmina statim ab initio imperii Henrici III, utpote qui de Burgundia a brevi tempore subjecta mentionem fecerit :

Præterea tibi, rex, mandat Burgundia : Surge,
Atque veni propere, noviter subjecta vacillant
Interdum, domino per tempora multa remoto.
Quamvis nunc pacem teneat Burgundia per te,
Auctorem pacis tamen in te cernere querit,
Et cupit in regis sua lumina pascere vultu.

Henricum regni sui hæredem scripserat Rodulfus jam ante mortem Conradi, anno scilicet 1032. Inde commota sunt bella, Odone jura materna in regnum Burgundionum vindicante ; nec non lites ortæ sunt de parte regni inter Henricum primum, Galliarum regem, et Conradum, Henrici imperatoris parentem. Pax tandem confecta anno 1034, hæreditatem adivit Henricus ; ita ut noviter subjecta dici potuerit Burgundia circa annum 1040 quo habenas imperii tenere cœpit Henricus. Cum autem Burgundiam adire non posset Henricus, colloquium habuit cum Burgundionibus apud Augiam Majorem an 1048 : sic enim legendum apud Hermannum Contractum, non Burdionibus, ut habet textus.

V. Quadripartitum est opus, Tetralogus ab auctore dictum, quod quatuor personas, Musas scilicet, Legem, Gratiam et seipsum, quæ imperatoris laudes canant, inducat. Ex eo patet quanta fuerit ignorantia Germanorum tunc temporis ; postulat enim ab imperatore ut legem promulgare velit, qua pueri divites humanioribus litteris instituantur.

Tunc fac edictum per terram Teutonicorum,
Quilibet ut dives sibi natos instruat omnes
Litterulis, legemque suam persuadeat illi,
Et cum principibus placitandis venerat usus,
Quisque suis libris exemplum proferat illis.
Solis Teutonicis vacuum vel turpe videtur.
Ut doceant aliquem, nisi clericus accipiatur.

INGIPIT PROLOGUS IN EPILOGUM (2) REGIS.

Domino regi fide et verbis catholico, actibus gloriosissimo Henrico tertio, Wippo famulorum minimus suorum, quod ros Hermon excelso monti Sion (3.)

Sanctæ pietatis tuæ accessibilis celsitudo imbecillitatem meam facit, domine rex, ad gratiæ tuæ desiderabile culmen festinare : et sicut stellio, qui nititur morari in ædibus regis (4) ; sic ego, licet omnibus modis obscurus, claritatis tuæ gaudia tamen in scriptis meis desidero frequentare. Et quoniam, testante Salomone (5), gloria est regis investigare sermonem, feci tibi, domine mi rex, hunc brevem Tetralogum, quo et curas insomnes reipublicæ interdum levigare,

et animum ab eo quæ tibi persuasa sunt possis excitare. Est autem tetralogus quatuor personarum sermo. Ibi poeta primum hortatur Musas ut te laudent. Chorus Musarum benedicit et laudat te Dominum regem. Deinde Lex te alioquitur cum his consiliis quæ satis conveniunt tuæ dignitati. Postremo Gratia mihi affatu temperabit ad quod te Lex ex jure incitavit. Ad hæc perlegenda sit tecum legis et gratiæ mediator Jesus Christus Salvator, cujus regnum et imperium non defleiet in æternum. Vale, Domine mi rex piissime.

Explicit prologus.

POETA.

Doctæ Pierides memorandas edite laudes,
Dicite perpetuas Henrico deprecor odas.
Regis et immensum diuturnent carmina sensum.
Hujus res lætas millesima proferat ætas :
Hoc decus ingenii superet duo tempora mundi :

B Dum mundus pereat, regis sapientia vivat.
Si puer et juvenis sic floruit omnibus actis,
Quos debet hic fructus maturo tempore ductus ?
Pangite ; materiam rex præstat laudibus aptam ;
Vos dictate mihi, dictatum scripsero vestri.

MUSÆ.

Principio Regi benedicimus omnipotenti,
Qui caput est regum, quo gloria crescit eorum :
Qui Pater in Nato pariter cum Pneumate sancto
Loqe sub æterna Dominus regnabit et ultra.

Hunc pie laudemus, nam summam laudis habemus
Hoc habeat munus, qui regnat trinus et unus.
At rex noster homo ditatus perpete dono
Tertius Henricus, virtutum regnat amicus

(2) Legendum *Tetralogum*.
(3) Psal. cxxxii.

C (4) Proverb. xxv.
(5) Proverb. xxx.

Alter post Christum regit orbem circiter istum.
 Ipsum laudemus, nam causas laudis habemus.
 Et Pius Henricus per nos modo sit benedictus,
 Versibus inprimis repetito nomine regis,
 Ut quoties sancti surgant pro rege vocati,
 Rex toties Christo placeat de nomine misto.
 Rex Heinricæ Deo regum charissimus esto
 Rex Heinricæ piæ charissimus esto Mariæ.
 Rex Heinricæ duci dilectus sit Michaeli.
 Rex Heinricæ polis splendescas fonte Joannis.
 Rex Heinricæ tuus sit janitor æthere Petrus.
 Rex Heinricæ boni te firmet epistola Pauli.
 Rex Heinricæ tuos Andreas dirigat actus.
 Rex Heinricæ preces hos curet virgo Joannes.
 Rex Heinricæ Thomas te vertat in omne quod est fas
 Rex Heinricæ tuus sit ductor ad alta Philippus.
 Rex Heinricæ pares Jacobi sint te redimentes.
 Rex Heinricæ Deo placeas tribuente Matthæo.
 Rex Heinricæ tuam Simon corroboret aulam.
 Rex Heinricæ piam Taddæus det tibi vitam.
 Rex Heinricæ Deum teneas per Bartholomæum.
 Rex Heinricæ vias tibi præparet ore Mathias.
 Rex pie cum Stephano sis lætus semper in alto,
 Teque pares Stephani benedicant ordine cuncti.
 Rex bone Silvester tibi sit per sæcula dexter,
 Teque sui socii benedicant ordine cuncti
 Virginibus sacris placeas ex omnibus actis,
 Omnes te sancti redimant de crimine mundi :
 Sit rex sanctorum fautor tuus atque tuorum
 Hæc tibi, rex, Musæ cantamus voce sonora,
 Atque chorus noster renovat tua carmina semper ;
 Ut tibi laus crescat, dum sol et luna patescat,
 Nos damus officium quo crescat gloria rerum,
 Ex nostris donis manifestant verba Maronis,
 Quid pius Æneas, quid Turnus posset in armis.
 Fistula Musarum Flacco dictaverat odas,
 Ut Mœcenatem fecisset laude perennem.
 Hæc eadem docuit Lucanum dicere bella,
 Cæsaris et magni quæ durant ultima sæcli.
 Ex nostris monitis callebat Stadius auctor
 Thebanos juvenes miseris discernere flammis.
 Nasonis studium totus recitaverat orbis,
 Ex nostris curis ornavit scripta figuris.
 Regibus antiquis laudes cantavimus olim.

A Et de principibus sermonem creverat usus.
 Nunquam sic libuit quemquam laudare potentem
 Ut dominum regem, quem prodit nobile nomen
 Henrici, veterum de magno germinat ductum.
 Rex tibi cantamus, tibi laudis dona paramus.
 Accipe, de nostris ut vivas mortuus actis.
 Nos operam dabimus, quo possit dicere mundus,
 Tertius Henricus fuit olim pacis amicus.
 Fama sui meriti superabit tempora mundi.
 Sic tibi cantabit, quem mundus adhuc generabit.
 (6-7) Nonne tibi merito magni debentur honores,
 Atque favor populi, post omnia portio cœli ?
 Nam charus populo placuit sæpissime Christo
 Quem regem talis virtutum copia lustrat.
 Nunquid abest aliquid quod regis gloria quærat ?
B Omnia spe vel re venerunt commoda per te.
 Si petimus pacem, tu rex, præstaveris illam ;
 Si cupimus bellum, tu rex commiseris illud ;
 Quod si consilium, tu rex dabis utile multum :
 Si volumus studium, tu rex decus es studiorum.
 Omnes munificos tu rex præcellere nosti.
 Inter clementes tu rex clementior exstas.
 Sic castigandos tu, rex, ratione flagellas.
 Quidquid in humanis consistit moribus æqui,
 Hoc Deus aut totum vel partem condidit in te.
 Quam prudens opifex, qui commoda materiei
 Elegit primum, de qua bona tanta pararet ;
 Quem de gente virum Dominus discerneret auctor,
 Qui foret imperio modo post hæc aptior isto !
 Forma, genus, probitas concordant omnia regi ;
 Omnia conveniunt, concurrunt cuncta per illum,
C Solus habet totum, quod plures auxerat olim.
 Salve, certa quies populorum tempore nostro :
 Salve, pax orbis, mundi fortissima turris,
 Hostes Ecclesiæ quæ sternis semper abunde ;
 Unde sui capitis mundus prævidit honorem.
 Tu caput es mundi, caput est tibi rector Olympi,
 Cujus membra regis justo moderamine legis.
 Tales vult Dominus, quibus est hæc maxima vir-
 [tus,
 Mens humilis multum, cum qua te novimus ortum.
 Cervicem pronam decet acceptare coronam.
 Rex humilis crescit, quoties oriente diescit
 Et cadit elatus, semper sævire paratus.

EPILOGUS.

Carmina Musarum, rex, perlege pauca tuarum,
 Sit locus hic aliis tibi reddere munia laudis.
 Wippo tuus famulus si vult defendere tempus,
 Ut scribat regi, quod lex dictaverit illi,

D Hic nobis istos persuasit claudere versus.
 Sis Christo curæ, pie Rex Cæsarque future.
 Et vivas sanus centeno tempore canus.

CARMEN LEGIS PRO LAUDE REGIS.

Ad regis laudes Lex ambas erigit aures.
 Ut segetes pluviis, sic cresco laudibus istis.
 Non plus mulcet apes mellitos lambere flores,
 Quam me laus regis, qua constat pactio legis.

His mihi sit verbis, quod rore virentibus herbis
 Quando dies verni reparabunt gaudia mundi.
 Quid satius Legi, quam dicere talia regi ?
 Salve, flos patriæ, quo fructum pacis habere

(6-7) In ms. hæc ad marginem erant : SUASIO REGIS.

Non dubitat mundus, quia regnas orbe secundus. A
 Post Dominum cœli dignus mundana tueri :
 Salve, stirps regum populis veneranda per ævum.
 Radix magna fuit, quam ramus talis adauxit ;
 Nobile germen erant quod mundum floribus ornat,
 Una viri virtus multum præstare solebit,
 Commendatque nimis probitas semel edita quoddam
 Quod faciunt plures caput unum regis habentes,
 Quas numerare volens seriem facit ordine longam.
 Sed tamen ex cunctis sex regem magnificabunt
 Virtutes aliasque satis præcedere norunt.
 Mens humilis, pietatis amor, pax missa per orbem,
 Nobilitas et forma decens, fiducia belli ;
 Has voco præcipuas et regis honoribus aptas
 His rex Heinricus Christi clarescit amicus.

Ad mea nunc venio, quæ novit mundus in illo : B
 Sunt mea quæ dicam, quia sum Lex, ille meus rex
 Et qui me spernit, rex ejus prælia sternit.
 Qui mea jura colit, rex hunc defendere novit.
 Rex Christo charus ; nullum vastabit avarus
 Vile putat studium si quis comportat in unum
 Quidquid habere potest, cum jus non querat habendi,
 Est dives multum contemptor divitiarum.
 Aurisurdus amor miseris clamantibus obstat.
 Ventididerit leges captura pecunia reges,
 Et de principibus justos furabitur usus.
 At rex Heinricus vir prudens prospicit illud,
 Ut tunc curet opes, cum nullum sunt reprimentes.
 Nec contra legem flectunt donaria regem.
 Sic facit ut doctus quis rex est doctior illo ?
 Quis Cæsar melius, si quid rubrica vetavit,
 Scire valet primis, quam discere cœperat annis
 Felix sit genitor redivivus laude perenni
 Conradus Cæsar quem maxima causa subivit,
 Ut sciret natum studiis ad regna paratum,
 Qui rector publicus mundum discernere posset.
 Felix sit mater memorando carmine digna
 Gisela de Caroli procedens sanguine Magni.
 Nam si post decimam numeretur linea quarta
 Post Carolam Magnum nascetur nobilis ipsa.
 Hæc operam dederat, quod rex in lege studebat :
 Illa sibi libros persuaserat esse legendos,
 Ut varios ritus dijudicaret arte peritus
 Doctrinæ lumen tenebrosum dirigit orbem
 Gentes infestas vicit Romana potestas
 Olim consiliis, non semper vicerat armis.
 Est satis expertum quantum sapientia possit,
 Quæ per vim verbi flectit moderamina regni.
 Rex iterum salve. Tibi laus sit cum genitrice

Ad cujus votum tibi dat sapientia totum,
 Quo decus imperii valeas per jura tueri.
 Congaudete simul ; non ut discordia regnet,
 Quæ dudum regni turbavit gaudia nostri.
 Cum dominis rerum sit pax sine fine dierum.
 O sanctos mores cum matri reddis honores.
 Est tibi spes vitæ, si sit tibi gloria per te.
 Si quid erat, rite Deus illud transtulit ipse.
 Exin nullus homo fœdus dissolvere possit.
 Quod Deus adjunxit, qui pacis dona creavit.
 Perstet dulcedo materni nominis in te,
 Cum valeas alios acquirere semper amicos
 Mater in hac vita non plus tibi venerit ulla.
 Quin aliud dicam tibi, rex, ego consiliatrix,
 Lex tua, ne renuas post dictum commemorare ;
 Cum Deus omnipotens tibi tutum fregerit orbem,
 Et juga præcepti non audet temnere quisquam,
 Pacatusque silet firmato fœdere mundus,
 Cumque per imperium tua jussa volatile verbum
 Edocet Augusti de claro nomine scriptum.
 Tunc fac edictum per terram Teutonicorum,
 Quilibet ut dives sibi natos instruat omnes
 Litterulis, legemque suam persuadeat illis,
 Ut cum principibus placitandi venerit usus,
 Quisque suis libris exemplum proferat illis.
 Moribus his dudum vivebat Roma decenter :
 His studiis tantos potuit vincere tyrannos :
 Hoc servant Itali post prima crepundia cuncti ;
 Et sudare scholis mandatur tota juvenus :
 Solis Teutonicis vacuum vel turpe videtur
 Ut doceant aliquem, nisi clericus accipiatur.
 C Sed, rex docte, jube cunctos per regna doceri,
 Ut tecum regnet sapientia partibus istis.

Præterea tibi, rex mandat Burgundia : Surge
 Atque veni, propera, noviter (8) subjecta vacillant
 Interdum, domino per tempora multa remoto.
 Funditus est verum veterano tempore dictum :
 Quidquid abest oculis, removetur lumine cordis.
 Quamvis nunc pacem teneat Burgundia per te,
 Auctorem pacis tamen in te cernere quærit,
 Et cupit in regis sua lumina pascere vultu.
 Huc ades, et regnum fac, te veniente, serenum.
 Si sol occubuit cum Cæsar regna reliquit,
 Irradias patriam, si tu modo viseris, illam.
 Hæc olim magno domuisti regna labore ;
 Utere nunc populis, tibi, rex, servire paratis.
 D Hæc via sit facilis, quam præparat orbita pacis :
 Huc bene venias, hic omnia prospera cernas.

CARMEN GRATIÆ PRO REGIS HONORE.

Omnia plena bonis. Sic optat musa Wipponis
 Hæc ego Lex cecini devoto carmine regi.
 Audi, spes orbis, quid dicant intima cordis,
 Quid velit hæc series, quas addat Gratia laudes.
 Gratia te laudat, tibi grates Gratia cantat ;
 De vena mentis salientia carmina sentis

Post justam Legem comeretur [*leg. comitetur*] Gra-
 [tia regem,
 Et post judicium veniæ mulcedo sequatur.
 Sicut vulneribus medicinam ferre solemus,
 Sic condemnatis succurrat mos pietatis.
 Lex ad vim regi generat feriendo nocentes,

(8) Vide supra observationem præviam.

Ut si charus item rex idem gratia suadet.
 Legem scripsit homo, descendit gratia cælo :
 Lex servvire docet, dominari gratia monstrat ;
 Lex condemnabit, sed gratia justificabit.
 Hoc dicendo, bonam prorsus non denego legem ;
 Sed laudans veniam, commendo regibus illam.
 Non satis una valet, si non manet altera secum.
 Frangitur hæc, fortis ; contemnitur altera, mollis
 Est bona temperies, quam lex et gratia miscent
 Hæ si conjunctæ, generabunt pacis amorem.
 Non laudo pondus, quod nemo ferre valebit.
 Viribus inspectis onerabit gratia lapsos.
 Rex Dominus cæli, miserando, judiciales
 Abscondens pœnas, conversos protegit hostes.
 (9) Hunc imitare, peto, pie rex Heinricæ, Tonantem,
 Qui misero parcit, parcendo crimina punit,
 Sic utrumque bonum doceat regnare patronum,
 Per quem lex feriat, quo legem gratia sanet.
 Hoc, venerande, tibi prædixerit ordo sacrandi,
 Cum præsul gladium femoris vertigine cingit,
 Dum rex iratus fueris miserando quiesce.
 Dura foveantur aquis, durescant lenia flammis ;
 Alternatque vices moderatæ jus rationis.
 Hinc adamas durus solvetur sanguine molli ;
 Conseritur vitrum melius per vincula plumbi :
 Ferrum cum limo massa cadente liquescit.
 Et natura jubet mutari tristitia blandis :
 Post acidum, dulcem præstat gustare saporem,
 Post dulces, acidos iterum confundere gustus
 Non hæc propterea tibi, rex, narrare paravi,
 Ut te clementem dominum regnique parentem
 Quis dubitet, sed eos qui tantum lege moventur
 Castigare libet, quibus hæc pia dogmata trado.

Cum Deus omnipotens in mundo cuncta creavit,
 Solus homo liber percepit dona creantis.
 Mox libertatem primam vaga mens vitia vitavit.
 Cæperunt miseri dono rationis abuti ;
 Et potuisse malum, traxit natura, per usum.
 Ecce Deus legem superaddidit hoc reprimentem,
 Cujus transgressor non impunitus abiret,
 Ac pœnam metuens redeat perversa voluntas
 Judiciumque probet quam sit peccare malignum.
 Sic Dominus clemens servos revocare volebat.
 Non tulit illud homo, pœnali lege gravatus,
 Ut per vindictam posset compescere culpam ;
 Et mortale jugum læsa cervice dolebat.
 Occidatur, ait, lex, qui semel est homicida,
 Et qui mœchetur cum mœcha mox lapidetur ;
 Dens pro dente cadat ; lumen pro lumine vadat ;

(9) In ms. margine : CONSILIUM GRATIÆ.

A Pesque pedem reddat ; manui manus altera cedat ;
 Vulnera vulneribus responsum reddere certent.
 Qui detestatur genitores, hic moriatur ;
 Qui furtum faciet, sine pœna non remanebit ;
 Quinque boves unum redimant cum fraude remotum ;
 Qui furatur ovem, reddat cum quatuor unam ;
 Si maledicet homo, moriatur pro maledicto
 Si lex verborum contorquens tela suorum,
 Terrebat plures, et desperare coegit,
 Clamabat populus sub tanto pondere pressus,
 Vociferabat homo fessus religamine duro,
 Hoc non posse pati, fore tempus jam miserendi.
 Audivit Dominus clamantes, et miserorum
 Respondit gemitus solita pietate creator.
 Venit in hunc mundum carnis velatus in umbra,
B Humani generis formator et ipse redemptor.
 Non repulit legem, sed justum dans moderamen,
 Ne moreretur homo, veniam cum lege locavit ;
 Ut cum lex mortem promittat, gratia vitam :
 Erigat hæc humiles, ut dissipet illa rebelles
 Conversus veniam judex non abneget ullus.
 Sic Deus omnipotens per vates dixerat olim :
 Nolo peccantis mortem, nec gaudeo pœna :
 Convertatur, ait, vivat, mihi serviat ipse,
 Conservatus homo, quem prisca in sede repono.
 Nunc idem Dominus veniens in tegmine carnis
 Inquit : Discipulis hoc mando, discite, cunctis :
 Crimina pœniteant, et vita perpetuo vivant.
 Peccatum pereat, peccator vivere discat.
 Qui se convertit, non est hic qui fuit olim.
 Non dicam hic vitæ quid sit clementia verax :
C Quod gratis dabitur clementia jure vocatur.
 Qui recipit meritum, veniam quis dixerit illud ?
 Si quis peccanti converso vult misereri,
 Et, parcens misero, vindictam sumere nescit,
 Hic veniam tribuit ; sic pœnam gratia spernit.
 Propitiatur homo confratri crimine lapsos.
 Qui cadit et surgit, spes est ut vivere possit.
 Omnes peccamus, peccantibus hoc faciamus
 Quod Dominus nobis qui clemens est inimicis,
 Cum veniam laudo, non legem temnere quero.
 Lex bona si veniam dorso portare studebit,
 Gratia tunc prodest, cum lex præcesserit illam.
 Et lex obstanti, sed gratia sit redeunti :
 Sic in utroque bono dabitur consistere mundo.
 Nunc tibi sit regi pax et clementia Christi :
D Tu princeps orbis sis Christi munere fortis,
 Tu Dominus regni vivas in pace perenni.
 Sic vult Wippo tuus cum fido pectore servus.

VERSUS WIPPONIS AD MENSAM REGIS

IN NATALI DOMINI

Regalis cœtus sit in isto tempore lætus,
 Quo lux in tenebris exoritur populis

PATROL. CXLII.

Inter lætandum res suadet commemorandum,
 Quod Deus est natus, Filius ipse datus.

40